

บทที่ 5

คำเลย - คำหน้าจำนวน

1. เกณฑ์ในการพิจารณาว่าคำเลย เป็นคำหน้าจำนวน

คำเลยที่เป็นคำหน้าจำนวน (คำเลย - คำหน้าจำนวน) จัดเป็นคำหน้าจำนวน เพราะสามารถปรากฏในช่องว่างของกรอบประโยคทดสอบคำหน้าจำนวนได้

กรอบประโยคทดสอบคำหน้าจำนวน ได้แก่

นาม ชั่วหน้ากริยา กริยาสกรรม นาม _____ จำนวนนับ ลักษณะนาม

ตัวอย่าง

ช่างก่อสร้าง ต้อง ใช้ เวลา เลย 3 เดือน (สร้างตึกนี้)

ถ้าไม่มีคำจำนวนนับอยู่ด้วย คำหน้าจำนวนอาจจะปรากฏข้างหน้าคำลักษณะนาม โดยอยู่ชิดกับลักษณะนามเลขก็ได้ (1 : 70)

ตัวอย่าง

น้อง จะ ซื้อ หนังสือ อีก เล่ม

ช่างก่อสร้าง ต้อง ใช้ เวลา เลย เดือน (สร้างตึกนี้)

2. หน้าที่ของคำเลย - คำหน้าจำนวน

คำเลย - คำหน้าจำนวน อาจจะทำหน้าที่เป็นส่วนประกอบของหน่วยจำนวน

(จ) ซึ่งทำหน้าที่เป็นองค์ประกอบของนามวลี

2.1 เมื่อทำหน้าที่เป็นส่วนประกอบของหน่วยจำนวน (จ)

วิจันต์ ภาณุพงศ์ (1 : 83) กล่าวว่าหน่วยจำนวน (จ) อาจจะประกอบ ด้วยคำ 5 ชนิด คือ คำลักษณะนาม คำจำนวนนับ คำลำดับที่ คำหน้าจำนวน และ คำหลังจำนวน ส่วนประกอบทั้ง 5 ชนิดจะไม่ปรากฏพร้อมกันทั้งหมด แต่อย่างน้อยจะ ต้องมีคำลักษณะนามอยู่ด้วย

คำหน้าจำนวนจะทำหน้าที่เป็นส่วนประกอบของหน่วยจำนวน (จ) โดยอาจจะปรากฏร่วมกับส่วนประกอบอื่น ๆ ได้อีก 2 ชนิด คือ คำลักษณะนาม และคำจำนวนนับ

ตัวอย่าง

- คำหน้าจำนวน - คำลักษณะนาม

เสื่อ อีกตัว

- คำหน้าจำนวน - คำจำนวนนับ - คำลักษณะนาม

ไก่ ตั้ง 3 ตัว

คำลักษณะนามทุกคำและคำหน้าจำนวนทุกคำไม่สามารถปรากฏร่วมกันได้ทั้งหมด เพราะแต่ละคำจะมีลักษณะ (feature) แตกต่างกัน สรรพยา เสวตมาลย์ (13 : 61-62) กล่าวถึงลักษณะ (feature) ไว้ว่า คำแต่ละคำจะมีลักษณะ (feature) 2 ประเภท คือ

1. ลักษณะทางไวยากรณ์ (grammatical feature) คือลักษณะซึ่งจะบอกให้ทราบว่า คำนั้น ๆ จักอยู่ในหมวดไวยากรณ์ (grammatical category)ใด ลักษณะทางไวยากรณ์นี้จะแบ่งเป็น 2 ชนิด คือ ลักษณะบอกหมวด (categorial feature) และลักษณะบอกโครงสร้าง (Structural feature) เช่นคำว่า สาม จะมีลักษณะทางไวยากรณ์ชนิดบอกหมวดว่า $[+ \text{ คำแจ้งปริมาณ }]$ และจะมีลักษณะทางไวยากรณ์ชนิดบอกโครงสร้างว่า $[+ / \text{ --- } [+ \text{ ลักษณะนาม }]]$ ดังนั้นลักษณะทางไวยากรณ์ของ สาม ก็จะเป็น

สาม

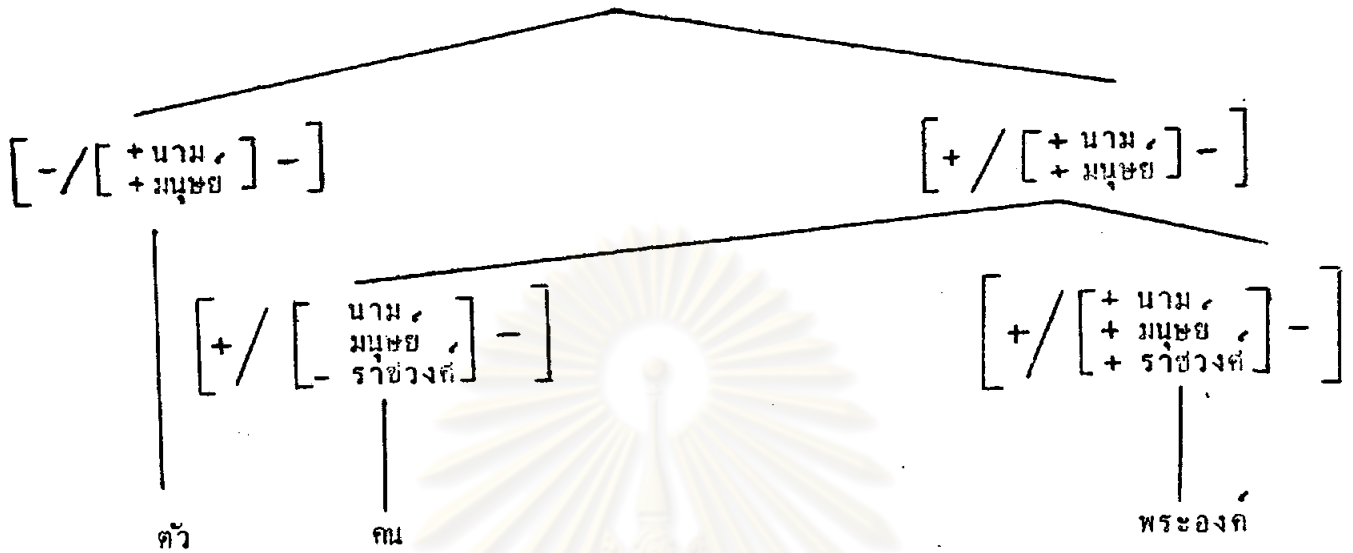
$$\begin{bmatrix} + \text{ คำแจ้งปริมาณ} \\ + / \text{ --- } [\text{ ลักษณะนาม }] \end{bmatrix}$$

2. ลักษณะแบ่งย่อย (Sub-categorizational feature) คือลักษณะ

ที่บอกว่าคำในหมวดไวยากรณ์หนึ่ง ๆ อาจจะแบ่งออกเป็นหมวดย่อย (Sub-categories) ได้ไต่บ้าง เช่นคำในหมวดไวยากรณ์ลักษณะนาม อาจจะแบ่งย่อยได้เป็นลักษณะนามสำหรับนามที่เป็นมนุษย์และลักษณะนามที่ไม่ได้เป็นมนุษย์ แต่ละหมวดย่อยก็อาจจะแบ่งย่อยลงไปได้อีก ดังแผนภูมิต่อไปนี้

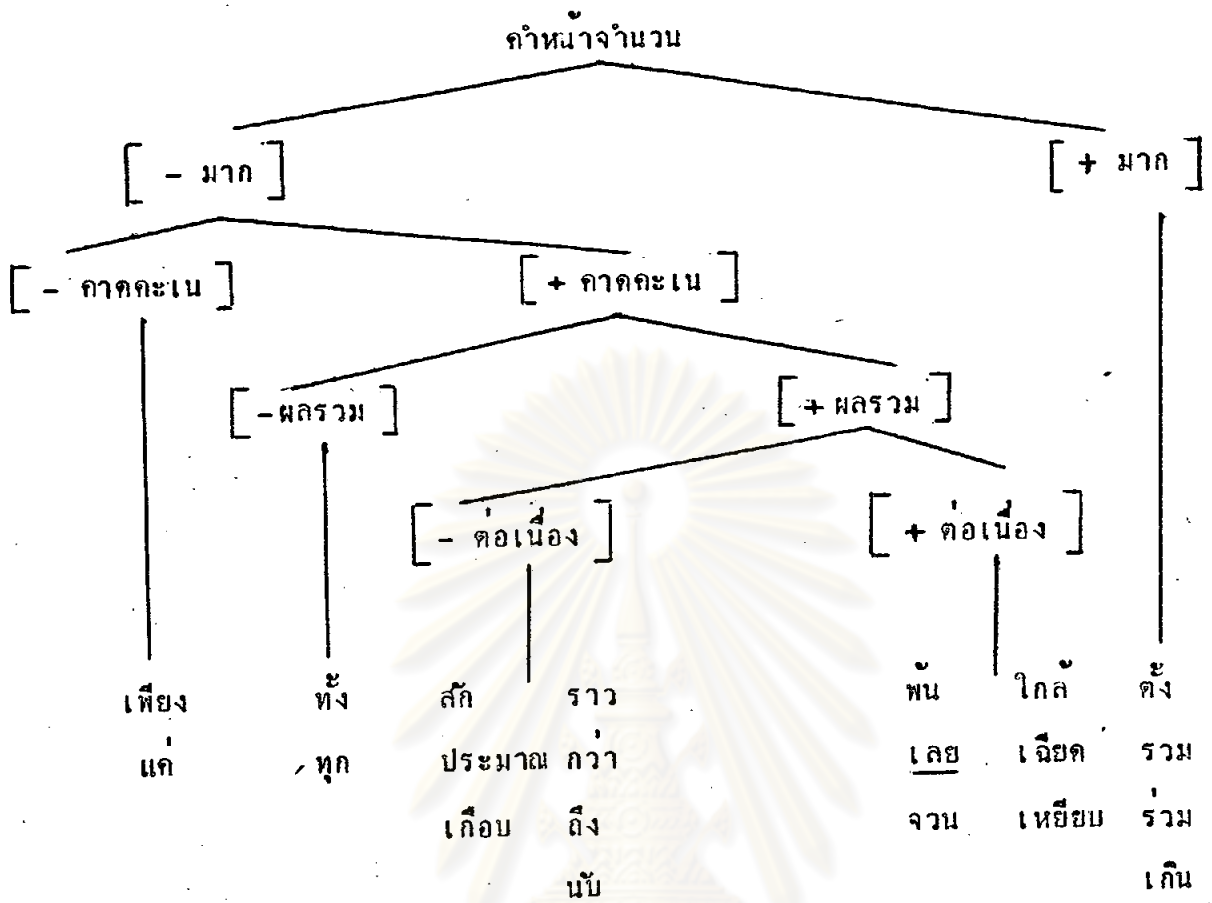
ลักษณะนาม

และ ตัวเลข - คำหน้าจำนวน สรรพคุณ เศวตมาลย์ (13 : 78-80) ได้อธิบายการเกิดร่วมกับคำลักษณะนามโดยใช้ ลักษณะ (feature) ไว้ว่า จะเกิดร่วมกับคำลักษณะนามเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับอายุ เวลา และมาตราซึ่งตรงวัดเท่านั้น ไม่ปรากฏร่วมกับคำลักษณะนามคำอื่น ๆ* ดังแผนภูมิต่อไปนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

* ผู้วิจัยพิจารณาแล้วและเห็นด้วยกับสรรพคุณ เศวตมาลย์ ดังตัวอย่างที่แสดง

กำหนดจำนวนที่มีลักษณะ [- ต่อเนื่อง] จะเกิดร่วมกับลักษณะนามที่ไม่เกี่ยวกับเวลา อายุ และมาตราซึ่งดวงวัด แต่กำหนดจำนวนที่มีลักษณะ [+ ต่อเนื่อง] จะไม่เกิดร่วมกับลักษณะนามที่ไม่เกี่ยวข้องกับเวลา อายุ และมาตราซึ่งดวงวัด

ตัวอย่าง

- ปรากฏร่วมกับลักษณะนามที่เกี่ยวข้องกับเวลา
(รถคันใช้เวลาไม่ถึง 2 ชั่วโมง) รถธรรมดาใช้เวลา เลข 2 ชั่วโมง
(รถคันใช้เวลาไม่ถึงชั่วโมง) รถธรรมดาใช้เวลา เลข ชั่วโมง
- ปรากฏร่วมกับลักษณะนามที่เกี่ยวข้องกับอายุ
หนังสือสัญญาฉบับนี้มีอายุ เลข 2 ปี
หนังสือสัญญาฉบับนี้มีอายุ เลข ปี

-ปรากฏร่วมกับลักษณะนามที่เกี่ยวข้องกับมาตรา ซึ่ง ดวง วัต
น้ำหนัก เลย 5 ตัน สะพานนี้ก็รับไหว

น้ำหนัก เลย ตัน สะพานนี้ก็รับไหว

แอมวอบน้ำครึ่งหนึ่งใช้น้ำ เลย 2 ถัง

แอมวอบน้ำครึ่งหนึ่งใช้น้ำ เลย ถัง

-ไม่ปรากฏร่วมกับลักษณะนามอื่น ๆ

* ประคิษฐ์มีตีสอ เลย 3 แห่ง

* ประคิษฐ์มีตีสอ เลย แห่ง

* ประจักษ์จะซื้อกระดาษ เลย 5 แผ่น

* ประจักษ์จะซื้อกระดาษ เลย แผ่น

* ปู่คงจะมีลูก เลย 3 คน

* ปู่คงจะมีลูก เลย คน

คำจำนวนนับที่ปรากฏร่วมกับ คำเลย - คำหน้าจำนวน ได้แก่ จำนวนนับ
หนึ่ง สอง สาม สี่ ฯลฯ และคำว่า "ครึ่ง"

คำเลย - คำหน้าจำนวน อาจปรากฏร่วมกับส่วนประกอบอื่น ๆ ของหน่วย
จำนวน (จ) ดังที่ได้กล่าวแล้ว คือ คำลักษณะนาม และคำจำนวนนับ โดยมีรูปแบบการ
ปรากฏ ดังนี้

2.1.1 คำเลย - คำหน้าจำนวน - คำลักษณะนาม

ตัวอย่าง

เลข / สปีดคาร์

ระยะเวลา เลขสปีดคาร์ (นะ ที่ฉับร่อเขานะ)

เลข / กิโล

ແຕ່คงจะใส่น้ำตาล เลขกิโล (ขนมถึงได้หวานมากอย่างนี้)

* เครื่องหมายดอกจันทน์ (*) ที่ปรากฏข้างหน้าประโยคใด ๆ หมายความว่า
ประโยคนั้นไม่มีใช้ในภาษา

2.1.2 คำเลย - คำหน้าจำนวน - คำจำนวนนับ - คำลักษณะนาม

ตัวอย่าง

เลข / 3 / สปีคาร์ท
ระยะเวลา เลข 3 สปีคาร์ท (นะ ที่ฉันรอเขานะ)

เลข / 2 / กิโล
แม่คงจะใส่น้ำตาล เลข 2 กิโล (ขนมถึงได้หวานมากอย่างนี้)

2.2 หน่วยจำนวน (จ) ที่มี คำเลย - คำหน้าจำนวน เป็นส่วนประกอบอาจจะทำหน้าที่เป็นองค์ประกอบของนามวลี ปรากฏร่วมกับองค์ประกอบอื่น ๆ คือ หน่วยหลัก (ล) หน่วยคุณศัพท์ (ค) หน่วยกำหนด (ก) และหน่วยขยายเสริม (ขส) ในตำแหน่งต่าง ๆ ตามแบบโครงสร้างของนามวลีได้ 8 แบบ ดังนี้

แบบที่ 1 ล จ

ตัวอย่าง

อายุ / เลข 20 ปี
อายุเลข 20 ปี ควรจะเป็นผู้ใหญ่แล้ว

แบบที่ 2 ล ก จ

ตัวอย่าง

ทาง / ขรุขระ / เลข 10 ก.ม.
ทางขรุขระเลข 10 ก.ม. ทำให้เขาเหนื่อยมาก

แบบที่ 3 ล จ ก

ตัวอย่าง

ความสูง / เลข 170 ซม. / นัน
ความสูงเลข 170 ซม.นัน ไม่ได้ช่วยให้เขามีบุคลิกดีหรอก

แบบที่ 4 ล ก จ

ตัวอย่าง

ระยะทาง / ช่วงนี้ / เลข 3 ก.ม.

ระยะทางช่วงนี้เลข 3 ก.ม. รัฐบาลยังไม่ได้ซ่อม

แบบที่ 5 ล ก จ ก

ตัวอย่าง

ถนน / ขรุขระ / เลข 10 ก.ม. / นั้น

ถนนขรุขระเลข 10 ก.ม.นั้น ทำให้ทุกคนเบื่อการเดินทางเอามาก ๆ

แบบที่ 6 ล ก ก จ

ตัวอย่าง

ถนน / เรียบ ๆ / ช่วงนั้น / เลข 10 ก.ม.

ถนนเรียบ ๆ ช่วงนั้นเลข 10 ก.ม. ทำให้การเดินทางเร็วขึ้น

แบบที่ 7 ล ชส จ

ตัวอย่าง

ถนน / นอกเมือง / เลข 10 ก.ม.

ถนนนอกเมืองเลข 10 ก.ม. ยังไม่ได้ซ่อม

แบบที่ 8 ล ก จ ชส

ตัวอย่าง

ถนน / ขรุขระ / เลข 10 ก.ม. / นอกตัวเมือง

ถนนขรุขระเลข 10 ก.ม.นอกตัวเมือง ทำให้การเดินทางช้าลง

3. ความหมายของค่าเลย - ค่าหน้าจำนวน

ค่าเลย - ค่าหน้าจำนวน มีความหมายว่า มากกว่าจำนวนนั้น หรือเกินจำนวนนั้นไป

ตัวอย่าง

น้ำตาล เลย ครึ่ง ก.ก.

เลย แสดงความหมายว่า น้ำหนักของน้ำตาลนั้นมากกว่าครึ่ง ก.ก. หรือเกินครึ่ง ก.ก.

เวลา เลย 2 ชั่วโมง

เลย แสดงความหมายว่า ระยะเวลา นั้นมากกว่า 2 ชั่วโมง หรือเกิน 2 ชั่วโมง

อายุ เลย 3 ขวบ

เลย แสดงความหมายว่า อายุ นั้นมากกว่า 3 ขวบ หรือเกิน 3 ขวบ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย